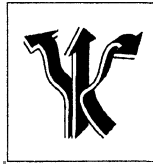

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

**«ПРОСЕМІНАР З ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО
ТУРИЗМУ»**

(для бакалаврів)

Київ 2018

Підготовлено кафедри міжнародних відносин та організації туристичної діяльності, доц. Кривоберець М.М.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та організації туристичної діяльності (Протокол № 3 від 25 жовтня 2018 року)

Затверджено на засіданні Вченої Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук (Протокол № 2 від 26 вересня 2018 року)

Кривоберець М.М. Навчальна програма з дисципліни «Просемінар з організації міжнародного туризму» (бакалаврів). – К.: МАУП, 2018.- 31с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Просемінар з організації міжнародного туризму», вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, список літератури.

Міжрегіональна Академія

управління персоналом

(МАУП), 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний курс «Просемінар з організації міжнародного туризму» (для бакалаврів). розрахований на підготовку магістрів та спеціалістів з спеціальності «Туризм» за спеціалізацією «Організація туристичної діяльності» та «Міжнародний туризм» і передбачає поглиблене вивчення основних організаційних та методологічних засад проведення наукових досліджень в організації туристичної діяльності. У студентів-бакалаврів, що приступають до роботи над дипломною роботою, виникає чимало запитань, пов'язаних з проблемами сучасного наукознавства, організацією науково-дослідної роботи, методикою і послідовністю написання роботи, правилами її оформлення і процедурою захисту.

Мета вивчення даного курсу — підготувати студентів до проведення самостійних наукових досліджень в сфері організації туристичної діяльності.

Навчальний курс покликаний сприяти розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню наукових проблем, що постають у процесі наукових досліджень, на високому методологічному рівні, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів. Навчальний курс передбачає вивчення методологічних техніки і технології оформлення наукових праць, що має на меті надання допомоги студентам-бакалаврам в оформленні власних наукових досліджень відповідно до вимог.

Основними завданнями курсу «Просемінар з організації міжнародного туризму» є:

- ознайомити з основними поняттями і принципами наукового дослідження;
- навчити оцінювати науковий потенціал певного наукового дослідження та самостійно здійснювати його етапи на практиці;
- формування уявлення про особливості стилю наукового викладу та основні форми наукових праць;

- оволодіння навичками оформлення наукових досліджень у вигляді рефератів, анотацій, тез, наукових статей, наукових доповідей;
- ознайомлення з правилами цитування, бібліографічних посилань;
- оволодіння навичками відбору та аналізу наукових джерел;
- формулювання мети, завдань та актуальності наукового дослідження;
- оволодіння принципами вибору наукових методів дослідження;
- наукове обґрунтування результатів дослідження.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Дисципліни

«Просемінар з організації міжнародного туризму»

(для бакалаврів)

№ п/п	Назва змістових модулів та тем
Змістовий модуль 1. Методологічні засади наукового дослідження	
1.	Наука як специфічна сфера людської діяльності
2.	Основні поняття і категорії наукової методології
3.	Методологія наукових досліджень
4.	Методика виконання наукових досліджень в галузі туризму
5.	Інформаційна база наукового дослідження
Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень в галузі туризму	
6.	Наукова організація дослідного процесу
7.	Основні етапи наукового дослідження
8.	Організація викладу результатів наукового дослідження
9.	Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність
10.	Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи в сфері туризму

Разом годин: 90

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«Просемінар з організації міжнародного туризму»

(для бакалаврів)

Змістовий модуль 1. Методологічні засади наукового дослідження

Тема 1. Наука як специфічна сфера людської діяльності

Поняття знання та його функції. Наука як форма пізнання світу. Поняття і особливості наукового пізнання. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. Сутність науки і наукової діяльності. Предмет, завдання і функції науки. Специфіка наукової діяльності. Наукознавство та його розвиток. Структура і класифікація наук.

Взаємозв'язок науки і практики. Співвідношення наукового та повсякденного пізнання. Наукове дослідження як форма розвитку науки. Загальна схема наукових досліджень. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Основні ознаки менеджера в туризмі дослідницького типу.

Література [15; 39; 41; 21; 56; 60; 68; 71; 74; 77; 78; 86; 88]

Тема 2. Основні поняття і категорії наукової методології

Наукова ідея як спроба нетрадиційного пояснення явищ.

Основні форми наукового пізнання (факт, гіпотеза, закон, концепція, теорія). Поняття про наукові факти та їх роль у науковому дослідженні. Формування та обґрунтування наукових гіпотез. Види гіпотез. Наукові закони. Концепція як спосіб розуміння, пояснення, тлумачення основної ідеї теорії. Поняття наукової теорії, її сутність та структура. Наукова теорія як найвищий рівень синтезу знання.

Структурні елементи науки: поняття, категорії, принципи, постулати, правила. Докази як процес встановлення істинності твердження. Спростування як засіб розвитку наукового пізнання. Структура наукового

доказу та спростування: теза, аргумент, форма (демонстрація). Правила і умови доказів та спростувань.

Сутність та правила аргументації. Класифікаційна проблема в сучасній науці. Принципи класифікацій.

Література [15; 17; 21; 39; 80]

Тема 3. Методологія наукових досліджень

Загально філософські питання наукової методології та методів наукового пізнання. Функції методології. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження. Взаємодія наук як чинник їх розвитку. Методологічна єдність і багатоманітність сучасної науки. Міграція методів, засобів і концептуальних схем з однієї галузі знання в іншу.

Методологічне значення діалектики єдності та багатоманітності наук. Методологічні принципи історизму, всебічності і комплексності. Логічні прийоми.

Типологія методів наукового пізнання: спеціальні та загальнонаукові. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів.

Основні групи загальних методів. Емпіричні методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент. Методи, які використовуються як на емпіричному рівні, так і на теоретичному: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання та ін. Методи теоретичного рівня наукового пізнання: аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, від абстрактного до конкретного.

Системний підхід в дослідженні управління. Система управління як об'єкт дослідження; основні принципи системного підходу. Специфічні методи дослідження системи управління персоналом.

Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем. Основні поняття синергетики.

Зміст і застосування аксіоматичного методу у наукових дослідженнях.

Література [15; 17; 21; 31; 42; 56; 73; 74; 80; 83; 84]

Тема 4. Методика виконання наукових досліджень в галузі туризму

Особливості конкретно-наукових (емпіричних) методичних прийомів та їхні процедури у дослідженнях в галузі управління людськими ресурсами.

Актуальні проблеми туристичного менеджменту, що потребують наукового супроводу. Найпоширеніші методи наукових досліджень актуальних проблем туристичного менеджменту. Характеристика методів експертних оцінок і SWOT - аналізу в дослідженні систем управління.

Методика проведення науково-дослідної роботи за напрямками:

Системний аналіз діяльності туристичної організації, макро- і мікро середовища туристичного підприємства. Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства туризму, з метою забезпечення його конкурентоспроможності. Планування та прогнозування діяльності туристичної організації. Формування цінової політики туристичної організації. Аналіз фінансового планування діяльності туристичної організації, з урахуванням галузевих особливостей і макроекономічних прогнозів Аналітико-методологічні засади планування потреби туристичної організації у матеріальних ресурсах. Аналітико-методологічні засади планування потреби туристичної організації у фінансових ресурсах. Аналітико-методологічні засади розробки та впровадження нововведень. Планування інноваційної діяльності туристичної організації. Вдосконалення моделей управління на основі аналізу ринкових тенденцій і змін макросередовища. Прогнозування динаміки попиту на туристичні послуги. Організація процесів управління в туристичній організації . Організація та раціоналізація робочих місць в туристичній організації. Аналітико-методологічні засади організація реалізації управлінських рішень. Організація антикризового управління туристичної організації на різних стадіях його життєвого циклу. Управління якістю та конкурентоспроможністю туристичних послуг. Формування організаційних та технологічних взаємозв'язків між підрозділами та службами туристичної

організації та механізмів їх координації. Організація рекламної діяльності туристичної організації. Аналітико-методологічні засади управління персоналом туристичної організації. Формування та розвиток організаційної культури туристичної організації. Контролювання забезпеченості ресурсами в туристичній організації. Аналіз фінансового та матеріально-ресурсного забезпечення наукових досліджень в на туристичних підприємствах. Аналіз кадрового та матеріально-ресурсного забезпечення наукових досліджень в туристичних організаціях. Організація наукових досліджень в клінічних закладах охорони здоров'я. Реалізація результатів наукових досліджень в туристичних організаціях. Науково-методичне забезпечення навчального процесу в закладах освіти. Впровадження системного підходу до вироблення та реалізації управлінського рішення в туристичних організаціях.

Література [15; 17; 21; 22; 26; 29; 33; 39; 51; 62; 63; 80]

Тема 5. Інформаційна база наукового дослідження

Роль інформації в наукових дослідженнях. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Класифікація наукових досліджень. Літературні джерела, матеріали практики, результати наукових досліджень, нормативні документи.

Первинна і вторинна наукова інформація. Сигнальна, релевантна (виправдана), бібліографічна і нова (основна) інформація. Форми сигнальної інформації: реферат, анотація, тези, резюме.

Принципи збирання інформаційного матеріалу: цілеспрямованість, структурованість, вибірковість.

Призначення інформації в наукових дослідженнях в галузі туризму. Користування законодавчою, нормативно-довідковою та фактографічною інформацією в процесі досліджень. Структура і зміст інформації для наукових досліджень в галузі організації туристичної діяльності. Фактологія і наукове обґрунтування явищ. Принципи роботи дослідження з фактами.

Класифікація джерел фактичної інформації дослідника про об'єкти дослідження та їх характеристика. Критерії ефективності інформації.

Система джерел наукової інформації: державна служба науково-технічної інформації (НТІ) (республіканський інститут НТІ, інформаційні центри, відділи НТІ в науково-дослідних інститутах, конструкторські бюро), довідково-інформаційні фонди, бібліотечні фонди, архівні фонди. Організація роботи з науковими джерелами.

Відбір джерельної бази дослідження. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках: систематичний каталог, алфавітно-предметний покажчик, алфавітний каталог, предметний каталог. Автоматизовані інформаційно-пошукові системи, бази і банки даних. Робота з періодичними виданнями. Складання власної картотеки наукових джерел. Кодування інформації.

Робота з друкованими джерелами. Вивчення змісту і структури джерел, визначення і відбір інформації. Форми та види запису: конспект, тези, план, цитування, термінологічний словник. Основні правила посилання і цитування. Облік, оформлення, систематизація та класифікація відібраного матеріалу.

Етапи організації роботи з фактичною інформацією: встановлення потреби в інформації, отримання, нагромадження інформації, обробка інформації, подання інформації. Класифікація джерел фактичної інформації про об'єкти дослідження та їх характеристика: особиста (неформалізована інформація); інформація, що публікується самими фірмами; спеціалізована інформація про фірми в періодичній пресі; довідники по фірмах; інформація про фірми в спеціалізованих банках даних; інформація про фірми, що надається шляхом формування інформаційного забезпечення системи управління організації. Принципи відбору фактів.

Поняття статистичних даних. Тип даних (правильно і неправильно розподілені). Статистичні тести (параметричні та непараметричні). Значення даних у термінах гіпотези наукового дослідження.

Первинна обробка даних. Складання таблиць. Перевірка даних. Математико-статистична обробка. Аналіз первинних даних статистики. Оцінка достовірності відмінностей. Нормування даних.

Поняття бібліографії. Принципи складання бібліографії. ГОСТ 7.1-84 "Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления"; ДСТУ 3582-97 "Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила".

Комп'ютерні програми, призначені для складання бібліографії. Програма EndNote.

Література [2; 11-14; 25; 45; 50; 51; 58; 73]

Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень в галузі туризму

Тема 6. Наукова організація дослідного процесу

Організація праці та її планування в наукових дослідженнях.

Роль наукової організації дослідного процесу у підвищенні ефективності наукових досліджень.

Психофізіологічні та соціально-психологічні особливості людини, що забезпечують успіх творчої праці у дослідницькій роботі. Забезпечення раціонального трудового режиму дослідника й організація робочого місця науковця.

Роль консультування як форми організації наукового дослідження. Організаційно-технологічні принципи ефективної побудови дослідницької діяльності.

Література [33; 37; 40; 48; 50; 54; 56; 61; 67; 71; 80; 88]

Тема 7. Основні етапи наукового дослідження

Організація і послідовність проведення наукових досліджень. Рівні наукового дослідження.

План дослідження як інструмент реалізації програми і розв'язання проблеми. Види планів дослідження: індивідуальний, робочий, план-проспект. Основні принципи планування дослідження.

Поняття “програма дослідження”. Основні складові програми дослідження: обґрунтування актуальності теми, розгорнута характеристика цілей і задач дослідження; викладення гіпотези, мотивування вибору методів та об'єктів дослідження, забезпечення дослідження ресурсами, передбачуваний результат і ефективність дослідження.

Технологічні схеми проведення дослідження: лінійна, циклічна, паралельна, технологія раціонального розгалуження дослідження, адаптивного типу, послідовних змін якості діяльності, випадкового пошуку, технологія критеріального коригування (алгоритм дослідження).

Постановка і формулювання наукової проблеми. Висунення і обґрунтування наукової гіпотези. Визначення об'єкта і предмета дослідження, актуальності дослідження, формулювання теми дослідження, мети і завдань дослідження. Визначення структури наукового дослідження. Сутність наукової теорії. Особливості емпіричного та теоретичного рівнів наукового дослідження.

Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними. Пошук джерельної бази дослідження. Специфіка джерел досліджень в галузі менеджменту охорони здоров'я.

Аналіз стану наукового дослідження обраної тематики та визначення ступеня наукової новизни запропонованого вирішення проблеми. Визначення наукової та практичної значущості отриманих результатів дослідження.

Порядок обробки накопиченого матеріалу: упорядкування, розчищення матеріалу, систематизація виписок, відсікання надмірної інформації, розробка таблиць; обдумування та розробка системи викладення дослідження, формування висновків, положень; перевірка висновків та узагальнень; виявлення невирішених питань.

Обґрунтування системи показників для дослідження управління персоналом.

Прийоми узагальнення матеріалу: групування даних, порівняння, аналогії, узагальнюючі економічні показники, середні величини, відносні величини. Таблиці: прості, групові, комбінаційні.

Комп'ютерна обробка даних. Комп'ютерні програми, призначені для статистичного аналізу даних наукового дослідження. Програма InStat.

Характеристика основних видів теоретичного узагальнення: висновки, формулювання понять, визначення наукових категорій, виявлення тенденцій, законів, створення теорії. Графічні прийоми представлення інформації: графічні схеми, гістограми, діаграми, номограми.

Поняття абстракту.

Література [15; 17; 21; 31; 35; 36; 39; 40; 43; 46; 49; 53; 65; 77]

Тема 8. Організація викладу результатів наукового дослідження

Виклад та обґрунтування наукових результатів. Форми наукових праць в галузі управління людськими ресурсами.

Види наукової продукції та їх зміст: огляд, реферат, науковий звіт, доповідь на наукову тему, тези доповіді, стаття, рецензія, монографія, брошура, навчальний посібник, підручник дисертація, курсова робота, дипломна робота.

Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методи складання.

Дисертація як форма атестації наукових і науково-педагогічних кадрів. Основні вимоги щодо структури, змісту та оформлення дисертацій. Послідовність підготовки, експертизи та захисту дисертацій. Автореферат дисертації. Спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій. Підготовка та прилюдний захист дисертацій. Оформлення і подання дисертації та матеріалів захисту до ВАК України.

Види наукових досліджень у вищому навчальному закладі: реферат, курсова, дипломна роботи, дисертація на здобуття наукового

ступеня доктора філософії. Етапи виконання курсових і дипломних робіт. Визначення напрямку дослідження, вибір і затвердження теми та плану курсових і дипломних робіт, проведення дослідження й написання тексту роботи. Підготовка і порядок захисту курсових і дипломних робіт.

Види наукових видань (що рецензуються і що не рецензуються). Надсилання наукової статті до видання. Інформація для авторів. Структура рецензії (загальні зауваження, головні зауваження, другорядні зауваження).

Загальні вимоги, що висуваються до рукописів наукової праці. Державний стандарт України ДСТУ 3008 – 95 “Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”.

Етапи підготовки наукової праці: визначення структури і складання плану, відбір джерельної бази, викладення змісту, редагування. Структура наукової праці: зміст, заголовок, анотація, передмова (вступ), основний текст, післямова (висновки), список використаних джерел, додатки та їх зміст. Композиційна структура і загальні правила оформлення наукової продукції. Особливості написання наукових статей та монографій.

Термінологія та фразеологія наукової прози. Особливості наукової мови, що впливають на мовностилістичне оформлення дослідження. Якості, що визначають культуру наукової мови: смислова точність, ясність, стислість. Визначення особливостей наукової мови. Критична оцінка різних точок зору, суперечливих поглядів, їх аргументації. Формування власної точки зору. Використання експертних оцінок спеціалізованих організацій. Правила етикету цитування та посилань на використаний матеріал. Правила подання формул та ілюстрацій: таблиць, графіків, схем.

Вимоги до оформлення наукової роботи.

Література [5; 7; 9; 10–14; 18–20; 29; 30; 34; 52; 69; 70]

Тема 9. Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність

Поняття „ефективність наукових досліджень”. Види економічної ефективності наукових досліджень: попередня, очікувана, фактична. Основні методичні підходи до визначення ефекту від розробки і реалізації проектних рішень: системний, комплексний. Обґрунтування вибору методу оцінки та системи показників оцінки ефекту від проектних рішень. Методика розрахунку економічної ефективності науково-дослідних робіт. Фактори, що впливають на ефективність дослідження. Можливості і проблеми кількісної оцінки ефективності дослідження систем управління людськими ресурсами. Критерії ефективності діяльності дослідника та групи дослідників. Критерії ефективності використання консультаційних послуг. Взаємозв'язок ефективності дослідження з дослідницьким потенціалом управління.

Впровадження результатів дослідження в практичну діяльність. Етапи та сучасні напрямки впровадження результатів досліджень. Ролі працівників організації в процесі впровадження нових ідей.

Література [1; 3; 10; 20; 52; 65]

Тема 10. Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи в галузі туризму

Система державної організації наукових досліджень. Нормативно-правові акти з питань науково-дослідної діяльності. Організація наукових досліджень в наукових та навчальних установах. Соціально-правовий статус наукових працівників. Інтелектуальна власність та її гарантії. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.

Академічні і прикладні наукові дослідження. Науковий колектив. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в сфері туризму.

Джерела фінансування наукових досліджень (внутрішні, зовнішні). Принципи пошуку агенції, яка фінансує наукові дослідження. Поняття гранту.

Література [1–14; 15; 26; 30; 33; 40; 56; 80]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами є складовою частиною навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи — закріпити й поглибити теоретичні знання, здобуті в процесі вивчення дисципліни «Просемінар з організації туризму», сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в туристичній організації.

Структура контрольної роботи така: титульний лист, вступ, питання, що висвітлює зміст проблеми, висновки, список використаної літератури.

Контрольна робота повинна мати обсяг не менше 30-ти сторінок тексту (комп'ютерний набір - 14-й кегль, 1 інтервал, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані. Обов'язковою умовою написання роботи є зміст, що містить питання завдання із зазначенням сторінок, вступ та висновки, які повинні відображати власне ставлення студента до матеріалу, який вивчається, безпосередньо відповіді на питання без розриву сторінки та з зазначенням посилань на літературні джерела, а також список використаної літератури, який має містити не менше 50 джерел. При потребі оформляються додатки.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Системний аналіз діяльності туристичної організації. Системний аналіз макро- і мікро середовища туристичної організації.
2. Розробка стратегічних напрямів розвитку туристичної організації, з метою забезпечення його конкурентоспроможності Планування та прогнозування діяльності туристичної організації.
3. Формування цінової політики туристичної організації. Аналіз фінансового планування діяльності туристичної організації, з урахуванням галузевих особливостей і макроекономічних прогнозів

4. Фінансове планування діяльності туристичної організації з урахуванням галузевих особливостей, мікро- і макроекономічних прогнозів
5. Аналітико-методологічні засади планування потреби туристичної організації у матеріальних ресурсах.
6. Аналітико-методологічні засади планування потреби туристичної організації у фінансових ресурсах.
7. Аналітико-методологічні засади планування потреби туристичної організації у трудових ресурсах.
8. Аналітико-методологічні засади розробки та впровадження нововведень.
9. Планування інноваційної діяльності туристичної організації.
10. Вдосконалення моделей управління на основі аналізу ринкових тенденцій і змін макросередовища.
11. Прогнозування динаміки розвитку туризму.
12. Прогнозування динаміки попиту на туристичні послуги.
13. Аналітико-методологічні принципи формування туристичного пакету.
14. Організація процесів управління в туристичних організаціях.
15. Аналітико-методологічні засади організація реалізації управлінських рішень.
16. Організація антикризового управління туристичної організації на різних стадіях його життєвого циклу .
17. Організація ділових контактів туристичної організації із зовнішнім середовищем.
18. Управління якістю та конкурентоспроможністю туристичного пакету.
19. Управління якістю та конкурентоспроможністю туристичних послуг.
20. Аналітико-методологічні засади забезпечення захисту прав споживачів.
21. Забезпечення охорони праці та техніки безпеки в закладах туризму.
22. Забезпечення соціального захисту працівників туристичної організації.
23. Розроблення раціональних форм організації управління у сфері туризму.

24. Формування організаційних та технологічних взаємозв'язків між підрозділами та службами туристичної організації та механізмів їх координації.
25. Аналітико-методологічні засади здійснення комерційної діяльності туристичної організації.
26. Організація зовнішньоекономічної діяльності туристичної організації.
27. Раціональна організація управлінської праці в туристичних організаціях.
28. Аналітико-методологічні засади управління персоналом туристичної організації .
29. Аналіз ефективності використання кваліфікаційного потенціалу туристичної організації.
30. Формування та керівництво колективом туристичної організації.
31. Формування та розвиток організаційної культури туристичної організації.
32. Використання ефективних систем мотивації та оплати праці персоналу туристичної організації.
33. Формування політики оплати праці.
34. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі організації .
35. Контролювання забезпеченості ресурсами туристичної організації.
36. Контроль за додержанням технологій в закладах туризму.
37. Контроль виконання управлінських рішень в туристичній організації.
38. Організація обліку та звітності туристичної організації.
39. Регулювання технологічних процесів туристичної організації.
40. Управління конфліктами в туристичних організаціях.
41. Регулювання поведінки персоналу в процесі діяльності організації.
42. Аналіз фінансового та матеріально-ресурсного забезпечення наукових досліджень туристичної організації.
43. Аналіз кадрового та матеріально-ресурсного забезпечення наукових досліджень туристичної організації.
44. Організація наукових досліджень в туристичних організаціях.

45. Реалізація результатів наукових досліджень в туристичних організаціях.
46. Навчання та розвиток персоналу туристичної організації.
47. Науково-методичне забезпечення навчального процесу в закладах освіти.
48. Контролювання процесу і результатів освітньої діяльності
49. Впровадження системного підходу до вироблення та реалізації управлінського рішення туристичної організації.
50. Управління фінансовими ресурсами в умовах бюджетного фінансування галузі туризму.
51. Менеджмент формування, розвитку та використання трудових ресурсів галузі туризму.
52. Управління добровільним медичним страхуванням в туризмі: міжнародний досвід та його застосування в Україні
53. Аналіз та прогнозування розвитку середовища туристичної організації.
54. Організаційне забезпечення стратегічного управління туристичної організації.
55. Фінансово-економічні засади реалізації стратегічних планів та програм туристичної організації.
56. Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління туристичної організації.
57. Формування кадрової політики туристичної організації.
58. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління туристичної організації.
59. Організаційна структура закладу туристичної організації як об'єкт стратегічних змін.
60. Організаційна культура туристичної організації як об'єкт стратегічних змін.
61. Менеджмент зовнішньоекономічної та міжнародної діяльності у туристичній індустрії.
62. Розробка стратегії та програм ціноутворення туристичної організації.

63. Формування мотиваційної політики у менеджменті туристичної організації.
64. Управління якістю туристичних послуг в туристичних організаціях України .
65. Управління інноваційною діяльністю туристичної організації.
66. Управління маркетинговим процесом в туристичної організації.
67. Аналіз ефективності системи управління та управлінської діяльності в індустрії туризму.
68. Формування системи стимуляції праці працівників туристичної організації.
69. Аналіз системи підготовки управлінських кадрів для індустрії туризму.
70. Управління якістю на засадах ліцензування діяльності туристичних операторів.
71. Управління проектом туристичної організації.
72. Управління додипломною підготовкою кадрів в галузі туризму.
73. Управління післядипломною підготовкою кадрів в галузі туризму.
74. Управління мотивацією праці персоналу в туристичному підприємстві.

Питання для самоконтролю

1. Поняття науки, її класифікація та значення на сучасному етапі розвитку людства.
2. Основні закономірності та проблеми у розвитку науки.
3. Структура і класифікація науки, роль економічної науки.
4. Наукознавство та еволюція його розвитку.
5. Поняття “дослідження”. Класифікація досліджень.
6. Сутність поняття “методологія дослідження”.
7. Комплекс основних характеристик дослідження (методологія дослідження; організація дослідження; ресурси дослідження; об’єкт і

- предмет дослідження; результат дослідження; ефективність дослідження).
8. Емпіричні методи дослідження.
  9. Розумово-логічні методи дослідження: методи дедукції та індукції.
  10. Основні закони формальної логіки: тотожності, суперечності, виключення третього і закон достатньої підстави.
  11. Методи морфологічного аналізу як поєднання методів класифікації і узагальнення.
  12. Суть методів моделювання.
  13. Гіпотези і докази у наукових дослідженнях.
  14. Полеміка як метод дослідження.
  15. Основні складові програми дослідження: обґрунтування актуальності теми, розгорнута характеристика цілей і задач дослідження; викладення гіпотези, мотивування вибору методів та об'єктів дослідження, забезпечення дослідження ресурсами, передбачуваний результат і ефективність дослідження.
  16. План дослідження як інструмент реалізації програми і розв'язання проблеми. Основні принципи планування дослідження.
  17. Сутність поняття “організація дослідження”. Технологічні схеми проведення дослідження.
  18. Етапи підготовки наукового твору.
  19. Види і форми науково-дослідної роботи студентів і аспірантів.
  20. Процес наукового дослідження у сфері управління людськими ресурсами.
  21. Дослідна і завершальна стадія науково-дослідного процесу.
  22. Конкретно-наукові (емпіричні) методологічні прийоми та їх процедури у дослідженні людських ресурсів
  23. Основи наукової організації дослідного процесу.
  24. Організація праці та її планування в наукових дослідженнях. Особливості творчої праці у дослідницькій роботі.

25. Раціональний трудовий режим дослідника й організація робочого місця науковця.
26. Консультування як форма організації дослідження систем управління.
27. Інтегральний дослідницький інтелект: типи творчих особистостей та принципи його формування.
28. Поняття “інформація” та її основні властивості.
29. Державна служба науково-технічної інформації, довідково-інформаційні фонди.
30. Порядок складання виписок, конспектів, анотацій, інформаційних карток.
31. Оцінка ступеня вивченості і наукової розробки досліджуваного питання. Визначення невирішених, дискусійних проблем.
32. Критична оцінка різних точок зору, суперечливих поглядів, їх аргументації. Формування власної точки зору.
33. Поняття “економічна інформація” та “дані”.
34. Співвідношення понять факту і інформації. Принципи відбору фактів.
35. Організація роботи з науковими джерелами в бібліотеках та архівних фондах. Складання картотеки наукових джерел.
36. Види проектних рішень (технічні, організаційні, структурні, інформаційні, методичні, науково-дослідницькі) та форми їх подання.
37. Основні методичні підходи до визначення ефекту від розробки і реалізації проектних рішень: системний, комплексний.
38. Види ефекту та оцінок проектних рекомендацій. Орієнтовний зв'язок видів проектних рішень з видами ефекту.
39. Обґрунтування вибору методу оцінки та системи показників оцінки ефекту від проектних рішень.
40. Види наукової продукції та їх зміст: огляд, реферат, науковий звіт, доповідь на наукову тему, тези доповіді, стаття, рецензія, монографія, брошура, навчальний посібник, підручник дисертація, курсова робота, дипломна робота.

41. Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методи складання.
42. Загальні вимоги, що висуваються до рукописів наукової праці.
43. Композиційна структура та загальні правила оформлення курсових і дипломних робіт. Вимоги щодо подання текстового матеріалу.
44. Правила оформлення бібліографічного списку використаної літератури, додатків.
45. Правила етики цитування і використання матеріалів.
46. Послідовність підготовки дисертацій.
47. Характеристика понять: “ефективність дослідження”, “дослідницький потенціал”, “ефективність мислення”.
48. Фактори дослідницького потенціалу управління: методологічної готовності, наявності і структури ресурсів, організаційних можливостей.
49. Основні принципи забезпечення ефективності досліджень.
50. Поняття показника і критерію ефективності.
51. Формування системи показників для дослідження галузі менеджменту охорони здоров'я
52. Критерії ефективності фундаментальних та прикладних економічних досліджень.
53. Критерії ефективності діяльності дослідника та групи дослідників.
54. Критерії ефективності використання консультаційних послуг.
55. Види економічної ефективності наукових досліджень: попередня, очікувана, фактична.
56. Методика розрахунку економічної ефективності науково-дослідних робіт.
57. Етапи впровадження наукових досліджень в практику. Переваги крупних і малих фірм при впровадженні досліджень.
58. Ролі працівників організації в процесі впровадження нових ідей.
59. Нормативно-правові акти з питань наукової діяльності.
60. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

А. Нормативно-правові акти

1. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 12. — Ст. 165.
2. Закон України “Про науково-технічну інформацію” // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 33. — Ст. 345.
3. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 48. — Ст. 253.
4. Указ Президента України “Про Міністерство освіти і науки України” від 7 червня 2000 р. № 773/2000.
5. Указ Президента України “Про Положення про порядок надання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених” від 24 грудня 2002 р. № 1210/2002.
6. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань” від 28 червня 1997 р. № 644.
7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів” від 1 березня 1999 р. № 309.
8. Наказ Вищої атестаційної комісії України “Про затвердження Переліку спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань” № 288 від 10.06.99.
9. Наказ Вищої атестаційної комісії України “Про запровадження переліків та форм документів, що використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників” № 121 від 21.03.97.
10. Наказ Вищої атестаційної комісії України “Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук та про їх апробацію” № 178 від 04.04.2000

- 11.ГОСТ 7.1-84 "Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления";
- 12.ДСТУ 3582-97 "Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила";
- 13.ГОСТ 7.12-93 "Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила"
- 14.ДСТУ 3008-95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення".

Б. Основна література

- 15.Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования. — К.: МАУП, 2004. –216 с.
- 16.Белый И.В., Власов К.П., Клепиков В.Б. Основы научных исследований и технического творчества. – Харків: Вища школа, 1989. – 200 с.
- 17.Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень. Підручник.- К.: АБЦ, 2002.
- 18.Вахрин П.И. Методика подготовки и процедура защиты дипломных работ по финансовым и экономическим специальностям: Учеб. пособие. – М.: Информационно-внедренческий центр "Маркетинг", 2000. – 135 с.
- 19.Волков Ю.Г. Диссертация: Подготовка, защита, оформление: Практическое пособие / Под ред. Н.И. Загрюзова. – М.: Гардарики, 2001. – 160 с.
- 20.Державний стандарт України ДСТУ 3008 – 95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення".
- 21.Єріна А.М., Закотай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
- 22.Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник. – 4-те вид., випр. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001. – 255 с.

23. Закин Я.Х., Рашидов Н.Р. Основы научного исследования. – Ташкент: Укитувчи, 1979. – 182с.
24. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основы научных досліджень: Навчальний посібник. _ 2-е видання. – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 208 с.
25. Кони́на Н.Ю. Источники информации о фирмах. Учебное пособие. – М.: Изд-во МГИМО, 1995. – 60 с.
26. Коротков Э.М. Исследование систем управления – М.: ООО Издательско - консалтинговая компания “ДеКА”, 2000. – с.288.
27. Кри́нецкий И.И. Основы научных исследований. – К.: Вища школа, Головное изд-во, 1981. – 207 с.
28. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т. А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. – 2-е изд., стер. – К.: О-во “Знання”, КОО, 2001. – 113с.
29. Петрович Й.М., Дубодєлова А.В., Устінова І.Г., Новаківський І.І. Менеджмент організацій: методи виконання випускних робіт: Навч. посібник / Под ред. Й. М. Петровича. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2000. – 160 с.
30. Праді́д Ю.Ф. Кандидатська дисертація: 150 запитань і відповідей. – Сімферополь: Таврія-Плюс, 2000. – 80 с.
31. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: Підручник. — К.: Знання, 2005. – 310 с.
32. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності. Підручник. – 3-тє вид.- К.:”Знання-Прес”. – 2003. – 295 с.
33. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор-упорядник Л.А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. – К.: Редакція “Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України”, Видавництво “Толока”, 2001. – Бібліоґр. - 80с.

В. Додаткова література:

35. Аканов Б. А., Кармазин Н. А. Основы научных исследований. - Алма-Ата, 2009.
36. Алексеев С. С. Право. Опыт комплексного исследования. — М., 2009.
37. Алешникова В.И. Использование услуг профессиональных консультантов: 17-модульная программа для менеджеров “Управление развитием организации”. Модуль 12. – М.: “ИНФРА-М”, 2000. – 208 с.
38. Альтшулер Г.С. Творчество как точная наука. – М.: Сов. Радио, 2009. – 175 с.
39. Андреев В. Д. Основы научных исследований. — М., 2000.
40. Артемчик Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи. — К., 2000.
41. Бажинов В. А. Наука как самопознающая система. — К., 2001.
42. Барсков А. Г. Научный метод познания: возможности и иллюзии. — М., 2004.
43. Берков В.Ф. Научная проблема (логико-методологический аспект). – Минск: Изд-во БГУ, 2009. – 128 с.
44. Берков В.Ф., Джиджян Р.З. Логика научно-технического творчества. – Минск: Изд-во “Университетское”, 2006. – 49 с.
45. Бритков В. Б., Дубовский С. В. Информационные технологии в национальном и мировом развитии // Общественные науки и современность. — 2000. — № 1. — С. 146–150.
46. Бургин М. С., Кузнецов В. И. Введение в современную точную методологию науки. Структуры систем знания. — М., 1994.
47. Вернадский В. И. Научная мысль как планетное явление // В. И. Вернадський. Размышления натуралиста: В 2 кн. — М., 2007. — Кн. 2.
48. Воблий К. Г. Організація роботи наукового працівника. — К., 2009.
49. Герасимов И. Г. Структура научного исследования. — М., 2002.
50. Гецов Г. Г. Рациональные приемы работы над книгой. — М., 1955.

51. Годин В.В., Корнеев И.К. Управление информационными ресурсами: 17-модульная программа для менеджеров “Управление развитием организации”. Модуль 17. – М.: “ИНФРА-М”, 2000. – 352 с.
52. Де і як опублікувати результати дисертаційних досліджень: Зб. норм. док. з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації. — К.: Ред. “Бюлетня ВАК”, 2000. — 64 с.
53. Дикий Н. А., Халатов А. А. Основы научных исследований. — К., 1985.
54. Доблаев Л. П. Психологические основы работы над книгой. – М.: Книга, 2001. – 72 с.
55. Добров Г. М. Наука о науке / Отв. ред. Н. В. Новиков. — 3-е изд., доп. и перераб. — К.: Наук. думка, 1998. — 304 с.
56. Добросельский К. М. Вопросы организации и методики научных исследований. — М., 1968.
57. Довідник здобувача наукового ступеня: Зб. норм. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю. І. Цеков. — К.: Ред. “Бюлетня ВАК”, 2000.
58. Дубас О. П. Інформаційний розвиток сучасної України у світовому контексті: Моногр. — К.: Генеза, 2004. — 208 с.
59. Дудченко А. А. и др. Основы научных исследований: Учеб. пособие / А. А. Дудченко, Я. А. Дудченко, Т. А. Прима; Под ред. А. А. Дудченко. — К.: “Знання”, КОО, 2000. — 114 с.
60. Жариков Е. С., Золотов А.Б. Как приблизить час открытий. – Кишенёв: Изд-во “Штиинца”, 1990.
61. Иванова И.И. и Асеев В.Г. Методологические и теоретические проблемы психологии. – М., 1969.
62. Капица П.Л. Эксперимент, теория, практика. – 2-е изд., испр. – М.: Наука, 2007. – 351 с.
63. Киевский В.Г. Экономическая эффективность научно-исследовательских работ в строительстве. – М.: Стройиздат, 1981. – 145 с.

64. Коршунов А. М. Познание и деятельность. — М., 1994.
65. Кочергин А. Н. Научное познание: формы, методы, подходы. — М., 1991.
66. Кринецкий И. И. Основы научных исследований. — К., 2001.
67. Кузин Ф. А. Диссертация: Методика написания. Правила оформления. Порядок защиты. Практическое пособие для докторантов, аспирантов и магистрантов. — М.: “Ось - 89”, 2000. — 320 с.
68. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты. Практическое пособие для студентов-магистрантов. — М.: “Ось - 89”, 1997. — 304 с.
69. Кукушкин В. Организация умственного труда. — М., 2006.
70. Лайон Девід. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії // Сучасна зарубіжна соціальна філософія. — К., 1996. С. 362–380.
71. Лакатос И. Доказательства и опровержения. Как доказываются теоремы. — М., 2007.
72. Матвеева Е. А. Основы научных исследований. — К., 1999.
73. Матюшкин А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. — М., 2002.
74. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Державний комітет статистики України. — К.: Держстандарт України, 2002. — 316 с.
75. Никифоров А. Л. Научный факт и научная теория: Творческая природа научного познания. — М., 1984.
76. Основы научных исследований: Учебник для техн. вузов / Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. — М.: Высш. шк., 1989. — 400 с.
77. Переліки та форми документів, які використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників // Бюлетень. ВАК України. — 2000. — № 2. — 48 с.

- 78.Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навч. посіб. – К.: Лібра, 2004. – 344 с.
- 79.Положення про спеціалізовані вчені ради: Наказ ВАК України від 14 лип. 1997 р. № 448 // Бюлетень. ВАК України. — 2007. — №3. — С. 17–28.
- 80.Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28 черв. 1997 р. № 646 // Бюлетень. ВАК України. — 1997. — № 8. — С. 3–14.
- 81.Рижко В. А. Концепція як форма наукового пізнання. — К., 1995. — 211 с.
- 82.Рузавин Г. И. Методология научного исследования: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 317 с.
- 83.Савченко В.А. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни “Основи наукових досліджень” для спеціальності 6109 „Управління персоналом і економіка праці”. – К.: КНЕУ, 2006.
- 84.Спинін М. О. Сутність і структура наукової теорії. — К., 1992.
- 85.Тормоса Ю.Г. Основы научных исследований: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни – К.: КНЕУ, 2003, - 76 с.
- 86.Яковлев В. А. Диалектика творческого процесса в науке. — М., 2009.